

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 59/19
V Luxemburgu 8. mája 2019

Rozsudok vo veci C-161/18
Violeta Villar Láiz/Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)
a Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS)

Španielska vnútroštátna právna úprava týkajúca sa výpočtu starobného dôchodku pre pracovníkov na kratší pracovný čas je v rozpore s právom Únie, ak sa preukáže, že osobitne znevýhodňuje pracovníčky

Pani Villarová Láizová spochybňuje starobný dôchodok, ktorý jej vypočítal Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) [Národný úrad sociálneho zabezpečenia, ďalej len „INSS“, Španielsko]. Výška jej starobného dôchodku bola vypočítaná s prihliadnutím na skutočnosť, že pani Villarová Láizová pracovala počas veľkej časti svojej profesijnej kariéry na kratší pracovný čas. Pani Villarová Láizová tvrdí, že rozdielne zaobchádzanie, ktoré zaviedla vnútroštátna právna úprava, má za následok nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia, pretože väčšina pracovníkov na kratší pracovný čas sú ženy.

Keďže jej súdne žaloby boli zamietnuté, pani Villarová Láizová podala odvolanie na Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León (Vyšší súd Autonómneho spoločenstva Kastílie a Leónu, Španielsko). Uvedený súd uvádza, že španielske právo týkajúce sa výpočtu sumy starobných dôchodkov častejšie znevýhodňuje pracovníkov na kratší pracovný čas. Usudzuje, že španielska právna úprava má za následok nepriamu diskrimináciu na základe pohlavia, ktorá je v rozpore so smernicou týkajúcou sa zásady rovnosti zaobchádzania¹, keďže podľa Instituto Nacional de Estadística (Národný štatistický úrad, Španielsko) v prvom štvrtroku 2017 tvorili ženy 75 % všetkých pracovníkov na kratší pracovný čas.

Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León rozhodol položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky s cieľom predovšetkým zistiť, či je španielska právna úprava v rozpore so smernicou. Podľa tejto právnej úpravy sa výška starobného dôchodku príspevkového typu pracovníka na kratší pracovný čas vypočíta takto: na začiatku sa stanoví základná suma na základe skutočne prijatých odmien a skutočne zaplatených príspevkov. Táto základná suma sa následne vynásobí percentuálnou sadzbou, ktorá závisí od dĺžky obdobia poistenia. Toto obdobie sa upraví redukčným koeficientom, ktorý zodpovedá pomeru medzi skutočne odpracovanou dobou na kratší pracovný čas a dobou odpracovanou porovnateľným pracovníkom na plný pracovný úväzok, a zvýši sa o koeficient 1,5.

Vo svojom dnešnom rozsudku **Súdny dvor rozhodol, že smernica bráni španielskej právnej úprave, ak sa preukáže, že osobitne znevýhodňuje pracovníčky.**

Súdny dvor na úvod uvádza, že smernica zakazuje akúkoľvek diskrimináciu na základe pohlavia, či už priamu, alebo nepriamu, najmä pokiaľ ide o výpočet dávok sociálneho zabezpečenia. Po tom, čo vylúčil existenciu priamej diskriminácie, pripomenul, že nepriama diskriminácia na základe pohlavia znamená situáciu, v ktorej by zjavne neutrálne ustanovenie priviedlo osoby jedného pohlavia do osobitnej nevýhody v porovnaní s osobami druhého pohlavia. Toto znevýhodnenie existuje, keď sa právna úprava negatívne dotýka podstatne vyššieho počtu osôb jedného pohlavia v porovnaní s osobami druhého pohlavia.

¹ Smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 1979, s. 24; Mim. vyd. 05/001, s. 215).

Súdny dvor uvádza, že **vnútroštátne ustanovenia dotknuté vo veci samej majú častejšie nepriaznivý dosah na pracovníkov na kratší pracovný čas v porovnaní s pracovníkmi na plný úväzok**. V prípade pracovníkov na kratší pracovný čas (tých, ktorí pracovali v priemere menej ako dve tretiny bežnej pracovnej doby porovnateľného zamestnanca na plný pracovný úväzok) je redukčný koeficient uplatniteľný na základnú sumu nižší než koeficient uplatňujúci sa na základnú sumu pracovníkov na plný úväzok. **Z toho vyplýva, že títo pracovníci, ktorí podľa spisu predloženého Súdnemu dvoru predstavujú 65 % pracovníkov na kratší pracovný čas, sú z dôvodu uplatňovania uvedeného redukčného koeficientu znevýhodnení.**

Súdny dvor usudzuje, že prináleží Tribunal Superior de Justicia de Castilla y León, aby posúdil, do akej miery štatistické údaje o rozdelení pracovníkov a pracovníčok, ktoré mu boli predložené a ktoré charakterizujú situáciu pracovnej sily, sú platné, reprezentatívne a významné. V prípade, keď španielsky súd na základe týchto údajov a prípadne iných relevantných informácií dospeje k záveru, že predmetná vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej znevýhodňuje osobitne ženy v porovnaní s mužmi, táto právna úprava by bola v rozpore so smernicou, pokiaľ nie je odôvodnená objektívnymi skutočnosťami.

Súdny dvor následne skúma, či španielska právna úprava zodpovedá legitímnemu cieľu sociálnej politiky. V tejto súvislosti pripomína, že opatrenie, ktoré vedie k zníženiu sumy starobného dôchodku pracovníka viac, ako je úmerné vzhľadom na jeho obdobie zamestnania na kratší pracovný čas, sa nemôže považovať za objektívne odôvodnené skutočnosťou, že dôchodok je v takomto prípade protihodnotou za menej práce.

Súdny dvor konštatuje, že predmetná vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej obsahuje dva prvky, ktoré by mohli znížiť úroveň dôchodkov pracovníkov na kratší pracovný čas. Po prvé, základná suma starobného dôchodku sa stanovuje v závislosti od vymeriavacích základov, ktoré predstavuje odmena skutočne prijatá v závislosti od odpracovaných hodín. Táto základná suma je teda pre pracovníka na kratší pracovný čas nižšia, ako pre pracovníka na plný pracovný úväzok. Po druhé, hoci sa táto základná suma vynásobí percentuálnou sadzbou, ktorá je závislá od počtu dní existencie poistenia, tento počet dní treba upraviť redukčným koeficientom, ktorý sa rovná pomeru medzi dobou zamestnania na kratší pracovný čas skutočne odpracovanou dotknutým pracovníkom a dobou zamestnania odpracovanou porovnateľným pracovníkom na plný úväzok. Aj keď táto druhá skutočnosť je zmiernená tým, že počet dní poistenia stanovený na základe redukčného koeficientu sa zvýši použitím koeficientu 1,5, aj tak **už prvá skutočnosť umožňuje dosiahnuť sledovaný cieľ, ktorý spočíva najmä v ochrane systému sociálneho zabezpečenia príspevkového typu. Uplatnenie redukčného koeficientu týkajúceho sa práce na kratší pracovný čas preto ide nad rámec toho, čo je potrebné na dosiahnutie tohto cieľa, a má vo vzťahu k skupine pracovníkov, ktorí pracovali na kratší pracovný čas, za následok zníženie výšky starobného dôchodku, ktoré je väčšie ako to, ktoré by vyplývalo len zo zohľadnenia ich pracovného času *pro rata temporis*.**

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499